МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет географічний
Кафедра туризму

Затверджено
На засіданні кафедри туризму
Географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № _1__ від 27 серпня__2025 р.)

Завідувач кафедри _____

СИЛАБУС
з навчальної дисципліни «Екологічний туризм»

що викладається в межах ОПП «Туристична діяльність»
та ОПП «Рекреаційна діяльність»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів спеціальності
J3 «Туризм та рекреація»

Львів 2025 р.

Назва дисципліни	Екологічний туризм
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Дорошенка, 41
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра туризму
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 24 Сфера обслуговування Спеціальності 242 Туризм та рекреація
Викладачі дисципліни	Жук Юрій Ігорович, кандидат географічних наук, доцент
Контактна інформація викладачів	yuriy.zhuk@lnu.edu.ua вул. Дорошенка, 41, ауд. 1г https://geography.lnu.edu.ua/employee/zhuk-yurij-ihorovych
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації використовуючи електронну пошту, систему Teams, інші месенджери. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/course/ekolohichnyy-turyzm-242
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Екологічний туризм є нормативною дисципліною, що викладається в межах ОПП «Туристична діяльність» та ОПП «Рекреаційна діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів спеціальності J3 «Туризм та рекреація», яка викладається в 1 семестрі в обсязі 3 кредитів ECTS.
Коротка анотація дисципліни	Курс «Екологічний туризм» зосереджується на принципах організації туристичної діяльності, що ґрунтується на відповідальному ставленні до природного середовища та мінімізації негативного впливу на екосистеми. Студенти отримають уявлення про сучасні форми та моделі екотуристичної діяльності, вивчатимуть особливості взаємодії туристів із природними територіями та методи збереження біорізноманіття. Програма включає лекції, практичні заняття та аналіз реальних прикладів, що демонструють ефективні підходи до організації екологічно орієнтованих подорожей. Учасники набудуть умінь розробляти маршрути та заходи з урахуванням екологічних вимог, а також використовувати інструменти оцінювання впливу туризму на природні комплекси. Курс спрямований на підготовку фахівців, здатних формувати культуру відповідального природокористування та сприяти розвитку екологічно безпечного туризму.
Мета та цілі дисципліни	**Мета курсу:** Метою курсу «Екологічний туризм» є підготовка кваліфікованих фахівців, які розуміють та можуть ефективно впроваджувати принципи сталого розвитку в контексті екотуризму. Курс спрямований на формування комплексного підходу до розвитку туристичних об'єктів, який враховує екологічні, соціальні та економічні аспекти. **Основні цілі курсу:** 1. **Розуміння екотуризму.** Надати учасникам глибоке розуміння сутності екотуризму, його цінності та потенціалу для сталого розвитку. 2. **Аналіз тенденцій.** Вивчення сучасних тенденцій у галузі екотуризму та їх вплив на світові дестинації. 3. **Створення стійких проектів:** Навчити студентів розробляти та реалізовувати екотуристичні проекти, що враховують принципи

	сталого розвитку. 4. **Взаємодія з спільнотами.** Розгляд аспектів соціальної відповідальності та взаємодії з місцевими спільнотами для підтримки їх розвитку. 5. **Оцінка та моніторинг.** Навчити інструментам та методам оцінки стійкості туристичних дестинацій і впровадження систем моніторингу. 6. **Створення стратегій.** Розробка стратегій, спрямованих на забезпечення екологічної стійкості та економічної вигоди для всіх зацікавлених сторін. 7. **Глобальна підготовка.** Підготовка фахівців, здатних працювати в міжнародному контексті та сприяти розвитку світового ринку екотуризму. Ці цілі спрямовані на формування компетентних професіоналів, здатних активно впливати на сталість туристичних дестинацій у світі. Вивчення дисципліни зумовлює формування, розвиток та удосконалення загальних та фахових компетентностей, серед яких: загальні компетентності: ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності. ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. спеціальні (фахові, предметні) компетентності: СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації. СК4. Здатність організовувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду. СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.
Література для вивчення дисципліни	**Базова** 1. Василюк О., Ільмінська Л. Екосистемні послуги. Огляд. URL: https://uncg.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/EcoPoslugy_web_new.pdf 2. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Осіпчук А. С. Географія туризму: Екологічний туризм: підручник. Житомир, 2021. 252 с. 3. Поляничко О. Екосистемний підхід в рекреаційно-туристичній сфері в умовах трансформації економіки України / О. Поляничко // Науковий вісник Одеського національного економічного університету: зб. наук. праць; за ред.: М.Д. Балджи (голов. ред.). (ISSN 2409-9260). – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2017. – № 6(248). – С. 110-120. 4. Розроблення науково-методичних засад щодо оцінки екосистемних послуг з врахуванням необхідності виконання рішень міжнародних природоохоронних договорів. URL: https://mepr.gov.ua/files/docs/Bioriznomanittya/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%83%20%20%D0%9F%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B3%D0%B8%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0

	%BC%20%2004%2012%202019%20%20V1%201.pdf 5. У боргу перед природою: що таке екосистемні послуги та хто за них має платити? URL: https://ekosphera.org/u-borgu-pered-pryrodoyu-shho-take-ekosystemni-poslugy-ta-hto-za-nyh-maye-platyty-poyasnennya-eksperta-ekologa-2/ **Допоміжна** 1. Екосистемні послуги і війна: що ми втрачаємо, коли зникає природа? URL: https://uncg.org.ua/ekosystemni-posluhy-i-vijna-shcho-my-vtrachaiemo-koly-znykaie-pryroda/ 2. Монетизація послуг екосистем в Україні: утопія чи недооцінені можливості досягнення цілей сталого розвитку. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3353161-monetizacia-poslug-ekosistem-v-ukraini-utopia-ci-nedoocineni-mozlivosti-dosagnenna-cilej-stalogo-rozvitku.html 3. Плата за екосистемні послуги в Україні: пріоритетні напрями активізації. URL: https://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_41/Liudmyla_O_Shashula_Oksana_V_Sakal_Nataliia_A_TretiakPayment_for_Ecosystem_Services_in_Ukraine_Priority_Direction_of_Revi.pdf 4. Специфіка вартісного виміру цінності екосистемних послуг при визначенні збитку від забруднення навколишнього природного середовища. URL: http://economyukr.org.ua/docs/EU_19_06_054_uk.pdf 5. Сучасні методи економічної оцінки екосистемних послуг. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=959 6. Що таке екосистемні послуги? URL: http://epl.org.ua/human-posts/shho-take-ekosystemni-poslugy/
Обсяг курсу	90 год: аудиторні години – 48 (лекції – 16, практичні – 32, самостійна робота – 42).
Очікувані результати навчання	Після вивчення навчальної дисципліни студент повинен показати такі результати навчання: РН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації. РН4. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проєктувати його стратегічний розвиток на засадах сталості. Після завершення цього курсу студент буде: **знати:** - предметну сферу і методологічну основу сталого розвитку та екосистемного підходу у туризмі; - перспективні наукові напрями розвитку екотуризму у світу, державі, регіоні в контексті сталого розвитку; - зміст та поняття екосистемних послуг, класифікацію та використання у туризмі. **вміти:** - дати оцінку та рекомендації для регіону, територіальної громади та суб'єкта господарювання з відповідності стратегій сталого розвитку туризму; - забезпечити процедуру розробки стратегії екосистемного підходу та надання екосистемних послуг сталого розвитку туризму для регіону та територіальної громади; - вміти здійснити моніторинг за процесом виконання стратегії екосистемного підходу у туризмі.

Ключові слова	Туризм, екологічний туризм, довкілля, дестинація, екосистемні послуги, сталий розвиток.
Формат курсу	Очний.
	Проведення лекцій, практичних робіт та консультації, організації самостійної роботи студентів для кращого розуміння тем
Теми	Тема 1. Вступ в екотуризм. Основні поняття та принципи. Тема 2. Тенденції у світі екотуризму. Аналіз та перспективи. Тема 3. Соціальна відповідальність у екотуризмі. Взаємодія з місцевими спільнотами. Тема 4. Екологічна стійкість туристичних дестинацій. Стратегії та виклики. Тема 5. Економічні аспекти екотуризму. Вплив та переваги для регіонів. Тема 6. Оцінка стійкості туристичних дестинацій. Методи та інструменти. Тема 7. Міжнародний вимір екотуризму. Глобальні виклики та можливості.
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін природничого, економічного блоків, достатніх для сприйняття категоріального апарату системи предмету.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, навчальні спільноти і т. д.) проектно-орієнтоване навчання, дискусія. Практичне заняття: тестування, співбесіда, діалог, презентація доповідей, критичний аналіз доповідей та повідомлень колег. Самостійна робота: аналіз конспекту та презентації доповіді, аналіз участі у обговоренні проблемних питань, робота над обговоренням питань, представлених іншими доповідачами (у вигляді додаткових балів).
Необхідне обладнання	Персональні комп'ютери (бажано), смартфони, стандартне аудиторне обладнання, мультимедійне устаткування.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Поточний контроль знань та вмінь студента – 30 балів. Модульний контроль – 20 балів. Іспит – 50 балів. Сума – 100 балів. Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт як результату самостійної роботи (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що

	всі студенти відвідають усі лекції і практичні зайняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. Загальні критерії оцінювання в межах курсу складаються з кількох ключових компонентів, кожен з яких має свою вагу в підсумковій оцінці. Поточний контроль знань та вмінь студента оцінюється в 50 балів і включає тестування, опитування та участь у дискусіях. Тестові завдання передбачають оцінку правильності відповідей, швидкості виконання та якості аргументації. Дискусії оцінюються за активність, здатність до критичного мислення та відповідність темі. Модульний контроль, який становить 30 балів, включає виконання письмових робіт, таких як есе або вирішення кейсів. Оцінка ґрунтується на глибині аналізу, оригінальності ідей, якості аргументації та структурованості викладу. Самостійна робота оцінюється в 20 балів і включає виконання завдань з дотриманням теми, використання наукових джерел та своєчасність здачі роботи. Відвідування занять є важливою частиною навчального процесу, а також враховується активність студента на заняттях. Присутність і активність можуть вплинути на підсумкову оцінку, у той час як пропуски можуть призвести до втрати балів. Особлива увага приділяється дотриманню академічної доброчесності. Усі роботи мають бути оригінальними, а випадки плагіату або інших форм академічної недоброчесності призведуть до анулювання відповідних робіт та нарахування нульових балів. Остаточна оцінка формується на основі сумарного балу, отриманого за всі види діяльності, з урахуванням активності, присутності та своєчасного виконання завдань. Це забезпечує комплексний підхід до оцінки знань та вмінь студента протягом всього курсу.
Питання, що необхідно опрацювати для успішного завершення вивчення курсу	1. Основні принципи екотуризму та їх відмінність від традиційного туризму. 2. Вплив екотуризму на збереження природних ресурсів та біорізноманіття. 3. Критерії, що визначають сталість туристичної дестинації. 4. Соціальні вигоди та виклики розвитку екотуризму для місцевих спільнот. 5. Врахування культурних аспектів при розробці екотуристичних проєктів. 6. Стратегії залучення урядових інституцій до розвитку екотуризму. 7. Оцінка економічного впливу екотуризму на регіон та його господарство. 8. Підтримка екологічної стійкості під час розвитку туристичної інфраструктури. 9. Залучення громадських організацій до процесу планування та

	розвитку екотуристичних проєктів. 10. Інструменти моніторингу та оцінки стійкості туристичних дестинацій. 11. Етичні питання, що виникають в екотуризмі, та шляхи їх вирішення. 12. Вплив зміни клімату на екотуризм та можливості адаптації до цих змін. 13. Сприяння екотуризму у підтримці збереження природи та екосистем у вразливих регіонах. 14. Важливість взаємодії між громадянським суспільством, бізнесом і урядом у розвитку екотуризму. 15. Підходи до викладання та популяризації екотуризму для підвищення свідомості та зацікавленості громадськості.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	***Оцінка в балах***	***За національною шкалою***		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку		***Залік***
A	90-100	5	***Відмінно***	***Зараховано***
B	81-89	4	***Добре***	
C	71-80		***Добре***	
D	61-70	3	***Задовільно***	
E	51-60		***Задовільно***	
FX	21-50	2	***Незадовільно***	***Не зараховано***
F	0-20	2	***Незадовільно (без права перездачі)***	***Не зараховано (без права перездачі)***

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	M1	T5	T6	T7	M2		
4	4	4	4	10	4	5	5	10	50	100

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів (занять); M1, M2 – модульний підсумковий контроль.
За кожну з 7 тем студент може отримати максимум від 0 до 5 балів бали (сума 30 балів), модулі (сума 00 балів), складання іспиту – 50 балів, Разом – 100 балів.

СХЕМА КУРСУ «ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ»

Тиж. / дата, год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література, Ресурси в інтернеті	Завдання, год
6	**Тема 1. Вступ в екотуризм. Основні поняття та принципи.** Визначення екотуризму та його ключові характеристики. Історія становлення екотуризму як окремого напряму туризму. Основні принципи екотуризму: природоохоронний, освітній, соціальний. *Відмінності між екотуризмом і традиційними видами туризму.	Лекційне / практичне заняття Самостійна робота	**Базова** 1. Василюк О., Ільмінська Л. Екосистемні послуги. Огляд. URL: https://uncg.org.ua/wp-content/uploads/2020/09/EcoPoslugy_web_new.pdf 2. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Осіпчук А. С. Географія туризму: Екологічний туризм: підручник. Житомир, 2021. 252 с. 3. Поляничко О. Екосистемний підхід в рекреаційно-туристичній сфері в умовах трансформації економіки України / О. Поляничко // Науковий вісник Одеського національного економічного університету: зб. наук. праць; за ред.: М.Д. Балджи (голов. ред.). (ISSN 2409-9260). – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2017. – № 6(248). – С. 110-120. 4. Розроблення науково-методичних засад щодо оцінки екосистемних послуг з врахуванням необхідності виконання рішень міжнародних природоохоронних договорів. URL: https://mepr.gov.ua/files/docs/Bioriznomanittya/%D0%9F%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%83%20%20%D0%9F%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B3%D0%B8%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%20%2004%2012%202019%20%20V1%201.pdf 5. У боргу перед природою: що таке екосистемні послуги та хто за них має платити? URL: https://ekosphera.org/u-borgu-pered-pryrodoyu-shho-take-ekosystemni-poslugy-ta-hto-za-nyh-maye-platyty-poyasnennya-eksperta-ekologa-2/	Підготувати питання по темі №1 6/6 год
6	**Тема 2. Тенденції у світі екотуризму. Аналіз та перспективи.** Сучасні глобальні тенденції розвитку екотуризму. Роль екотуризму в міжнародній туристичній індустрії. Перспективні напрями розвитку екотуризму у світі. *Виклики та бар'єри розвитку екотуризму в XXI столітті.	Лекційне / практичне заняття Самостійна робота		Підготувати питання по темі №2 6/6 год
6	**Тема 3. Соціальна відповідальність у екотуризмі. Взаємодія з місцевими спільнотами.** Соціальні вигоди екотуризму для місцевих жителів. Виклики та ризики для громад при розвитку екотуризму. Моделі співпраці з місцевими	Лекційне / практичне заняття Самостійна робота		Підготувати питання по темі №3 6/6 год

	спільнотами у туристичних проєктах. *Приклади успішних практик соціально відповідального екотуризму.		**Допоміжна** 1. Екосистемні послуги і війна: що ми втрачаємо, коли зникає природа? URL: https://uncg.org.ua/ekosystemni-posluhy-i-vijna-shcho-my-vtrachaiemo-koly-znykaie-pryroda/ 2. Монетизація послуг екосистем в Україні: утопія чи недооцінені можливості досягнення цілей сталого розвитку. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3353161-monetizacia-poslug-ekosistem-v-ukraini-utopia-ci-nedoocineni-mozlivosti-dosagnenna-cilej-stalogo-rozvitku.html 3. Плата за екосистемні послуги в Україні: пріоритетні напрями активізації. URL: https://mer.fem.sumdu.edu.ua/content/acticles/issue_41/Liudmyla_O_Shashula_Oksana_V_Sakal_Nataliia_A_TretiakPayment_for_Ecosystem_Services_in_Ukraine_Priority_Direction_of_Revi.pdf 4. Специфіка вартісного виміру цінності екосистемних послуг при визначенні збитку від забруднення навколишнього природного середовища. URL: http://economyukr.org.ua/docs/EU_19_06_054_uk.pdf 5. Сучасні методи економічної оцінки екосистемних послуг. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=959 6. Що таке екосистемні послуги? URL: http://epl.org.ua/human-posts/shho-take-ekosystemni-poslugy/	
6	**Тема 4. Екологічна стійкість туристичних дестинацій. Стратегії та виклики.** Поняття екологічної стійкості та його значення для туризму. Стратегії збереження природних ресурсів у дестинаціях. Виклики у забезпеченні екологічної стійкості туристичних територій. *Роль інновацій та технологій у підвищенні стійкості екотуризму.	Лекційне / практичне заняття Самостійна робота		Підготувати питання по темі №4 6/6 год
8	**Тема 5. Економічні аспекти екотуризму. Вплив та переваги для регіонів.** Прямі та непрямі економічні вигоди від екотуризму. Вплив екотуризму на розвиток малого та середнього бізнесу. Створення робочих місць у сфері екотуризму. *Баланс між економічними вигодами та збереженням природи.	Лекційне / практичне заняття Самостійна робота		Підготувати питання по темі №5 6/6 год
8	**Тема 6. Оцінка стійкості туристичних дестинацій. Методи та інструменти.** Основні критерії оцінки стійкості туристичних дестинацій. Методи моніторингу впливу туризму на довкілля. Інструменти соціально-економічної	Лекційне / практичне заняття Самостійна робота		Підготувати питання по темі №6 6/6 год

	оцінки туристичних проєктів. *Роль міжнародних стандартів і сертифікації у сфері екотуризму.			
8	**Тема 7. Міжнародний вимір екотуризму. Глобальні виклики та можливості.** Вплив глобалізації на розвиток екотуризму. Міжнародні програми та ініціативи у сфері екотуризму. Глобальні виклики: зміна клімату, урбанізація, масовий туризм. *Можливості міжнародної співпраці у розвитку туристичних дестинацій.	Лекційне / практичне заняття Самостійна робота		Підготувати питання по темі №7 6/6 год
42	**Самостійна робота у вигляді індивідуальних завдань на обрану тематику.**	Практичне заняття	Актуальна література на предмет перспектив розвитку концепції екологічного туризму, екосистемних послуг у туризмі та світових туристичних дестинацій	

*Примітка *позначені питання для самостійного вивчення*